

96 קונצרט למנויים מס' 11

הארץ

4-11-1948

אמש בקונצרט

96 קונצרט למנויים מס' 11

בתזמורת

היצירה "חזון חגיגי" מאת יוסף טל זכתה למרס השלישי בתחרות ליצירה מקורית לחנוכה. היכל התרבות כי עלי שניתנה ההודמנות לשמוע את היצירה, אין עוד להסתיר את תמהוננו שהיא לא זכתה למרס הראשון. כל מי שאזניים לו יכול היה, אפילו עם האזנה ראשונה, להבחין במלאכת מחשבת של יוצר במלא התנופה של התזמורת הרעיון להקדיש את היצירה לארכיטקטים של ההיכל וכה לתרגום מוסיקלי זך בידי טל, כשהמבוא נטולי הנושא וזכר למונה, הסמל המובהק של יצירה כיטקטורה המוסיקלית, יש בכך כדי להעיד על גישתו של יוצר כסל. אם נוסף לעובדה זאת את הרמה המקצועית הגבוהה מה אודגנה מוסיקה זאת הינו, התהליך התימטי המרוכז ואת הצביון התזמורתי העשירי, יובן תמיהנו על ועדת השופטים, שלא ידעה להבחין בהבדלי הערך של היצירות שיש להן.

הכנר המפורסם נתן מילשטיין שנירן את הקונצרט מאת דבזיאק, יגן עם כל ה"בלויים" של החירטואווי הי מובהק. נגינתו מצטיינת בטון יפה ל"הפליא, משום כך הסטידה האמיתית של מילשטיין היא בקנטבילה ונדמה ש'בשטת זה יכול הוא להתמודד עם חבריו היושבים במשכן הפסגה" של ה'כנרים.

המנצח איילר טולומון גילה מוסר קליות רבה בתגשת ההכנית, אם כי משום מה לא יכלה נגינת התזמורת להתרומם מעל נגינה אסורה למדי: כך גם הסימפוניה הפאתטית" לצייקובס קי נתגלתה כיצירה "ארוכה" מאד וכ' שהיא יכולה להיות "קצרה" מאד בהתאם לנגינה.

א. א. בוסקוביץ

עם זאת לא התרשמנו ביותר מ"חזון חגיגי" של יוסף טל. כמדומה לי, שהיא סדרה אותה אראה אמיתית אותה כנות הרגשונה המורגשות בקנ"טאסה. אם תבנים שמחת" ובסימפונית הראשונה שלו, שבוצעה בשנה שעברתה על התזמורת הפילהארמונית, כי ניצוחו של היינץ מולדנאוואל. קשה היה ליי לגלות בצלילי היצירה הזאת אותה תוכנית סמלית שצויינה בהסבר בתוכניה: "באורח סמלי מצלח מוזיקה זו שני אספקטים בולטים של בניין האולם: רעיון המשפחה הגדלה והפתח עליו מתרומם המיבר, גת, בלתי-נשען על עמודים - מר"בא בצליל מיוחד, ללא נושא" ול"עומתו גוף הענק - האולם הצר"מח כאילו מהכיסה ושולח את שור"שיו אל הקרקע - שניתן לו ביטוי במונה גדולה".

מכל מקום שעצמו כאן מוטיב רית"מי ומוטיב מלודי לירי, בקומבינציה ובחיוזמור מעניינים מאוד - בצליל חדיש, המבשר כבר את חימושו של פחבר זה בתחום המוזיקה האלקטרונית, כן תאוגו לאינטרמצו ריתמי של פלי"חוקשת ותפסתנר, ואחריו - ל"פנציה פמארת על ארשיה המלודי הריתמי הישראלי, המגיעה לשיא אדיר, בעל אפקט חזוקי-צלילי, דומה שהביצוע בניצוחו של טולומון חצ"שיון בשיבו (קשה לדון על כך בש"עיה ראשונה של יצירה בלתי-מרת).

המנצח: איילר טולומון; הסולן: נתן מילשטיין (כנור). התזמורת: "חזון חגיגי" - יוסף טל (ביצוע-בכורה); קונצרטו בלתי-מינור לכנור ותזמורת, - דבזיאק; הסימפוניה מס' 6, הפאתטית - צייקובסקי.

עוד יושב עמנו האורח העיבי, רמאל קובליק המנצח, ומסיים את סדרת-הקונצרטים שלו כבר הגיע מנצח מארה"ב חדש, איילר טולומון, וזכה בהופעתו הראשונה לתשואות רמות: אכן, וזכר לו קהלנו את הסדר היותו המנצח-האורח הראשון שבא לכאן עם קום המדינה, כי"1948, בעצם ימי הקרבות של מלחמת-השחרור.

רבות זכיותיו של א. טולומון בהדפצת יצירותיהם של מלחינים אמריקניים, אך ראוי הוא להוקרה גם בעבר שקידתו לתת מהלכים למוזיקה הישראלית בארה"ב (יחד עם הכנר הישראלי צבי צייטלין), ותיתי לו על כך שהכניס לתוכניתו הראשונה את ביצוע-הבכורה של יצירה מאת יוסף טל, המלחין הישראלי - זו שזכתה בפרס שני בתחרות התזמורת הפילהארמונית, לרגל פתיחת האולם של היכל התרבות". נקחה שאיילר סר למזן לא יסתפק בכך ובעת שהותו אצלנו הפעם ימשיך בהשמעת יצירות ישראליות (ולא רק מקונצרטים לנצור), אשר חובבי כן בתקופת העשור הראשון.

